

Vier jonge schrijvers laten hun stem horen

JEUGDTHEATER

Bauke Boersma

Wat maakt je boos? Wat zou je willen veranderen in de wereld? Met die vragen gingen vier jonge schrijvers aan de slag, in opdracht van Meeuw jonge theatermakers en Explore the North. Ze schreven een aantal protestsongs die binnenkort te horen zijn in een nieuwe voorstelling: *Scherven van de wereld*.

Rixt Siderius (19) kan zich er echt boos over maken. Sinds drie jaar staat het recht op abortus in de Verenigde Staten zwaar onder druk en dat bevalt haar allerminst. In veel Amerikaanse staten is de abortuswetgeving aangescherpt, meer dan tien staten hebben abortus verboden. „Daar hebben vrouwen geen zeggenschap meer over hun eigen lichaam”, constateert Rixt, geboren en getogen in Jorwert.

De ontwikkelingen in de Verenigde Staten inspireerden Rixt tot het schrijven van de protestsong *Mijn lichaam, mijn zaak*. Ze schreef het lied voor het nieuwe project van de Jonge Schrijvers, een lestraject van Meeuw jonge theatermakers en Explore the North.

In haar tekst kijkt Rixt vanuit het perspectief van een vrouw naar het schrappen van het abortusrecht. Ze roept vrouwen op om in verzet te komen. Zelf is ze niet van plan om zich neer te leggen bij een abortusverbod, mocht dat ooit ook hier worden ingevoerd. 'Ik kruip niet, ik vecht. Mijn lichaam, mijn zaak. Mijn lichaam, mijn recht', klinkt het in haar song.

Rixt schreef nóg een tekst voor het Meeuw-project. Daarin verplaatst een vrouw zich één dag in een man. Die man, aldus haar tekst, kijkt voetbal met zijn vrienden, bestelt het vlees voor de barbecue, drinkt halve liters bier, is nooit bang en heeft overall het hoogste woord. „Dat

maakt hem volgens velen tot een echte man”, zegt Rixt. „Maar als het leven van een echte man er zo moet uitzien, dan ben ik liever een vrouw. Waarom zou een echte man al die dingen moeten doen? Waarom moet hij altijd stoer zijn? Van dat stereotype-beeld moeten we echt af”, zegt ze.

Podium Explore

Rixt is een van de vier jongeren die meedoen aan het project van de Jonge Schrijvers. Ze heeft gezelschap van David Gil Bisschop (16), Bastiaan Okkema (15) en Rowan Vis (17). Samen werkten ze vier dagen aan hun protestsongs en werden daarbij begeleid door Arnold de Boer en Koen Frijns. Mats Voshol zette de teksten op muziek. Een vierkoppige band met Voshol zal de songs van 14 tot en met 18 mei opvoeren in Podium Explore, als onderdeel van de voorstelling *Scherven van de wereld*.

Net als Rixt schreef David twee teksten. Een tekst over racisme en een over assimilatie. Die laatste tekst, legt hij uit, gaat over het leven in verschillende werelden. „Ik ben geboren in Venezuela, maar woon al heel lang in Leeuwarden. Ik heb me aangepast aan de cultuur van Nederland, Fryslân én Leeuwarden. Zo ben ik met vrienden naar Cambuur geweest, maar daar vond ik eigenlijk niet zo veel aan. Ik ging mee omdat ik erbij wilde horen. Zo gaat dat met assimilatie: je bent op een bepaald moment niet meer jezelf. Je doet dingen die mensen

van je verwachten, ook al zeggen ze dat niet altijd met zoveel woorden.”

Het leven in verschillende werelden kan voor verwarring zorgen. In zijn lied vertelt David over de band met zijn Latijnse familie. Die veranderde omdat hij andere eetgewoonten kreeg en niet meer dat jongetje was dat luisterde naar Spaanse muziek. Zo hoor je, als zestienjarige, nergens meer echt bij. Toch zit hij niet bij de pakken neer. „Ik ben David. Ik ben wie ik ben.”

Bastiaan uit Goutum schreef een protestsong over de kwalijke rol die de Verenigde Staten spelen in de wereld. Hij maakt zich boos over het land dat zichzelf presenteert als *Land of the free*, maar in de praktijk volgens hem juist veel ellende veroorzaakt. Zijn tweede tekst is persoonlijker. Die gaat over *toxic masculinity*, toxische mannelijkheid. In die tekst draait het om Bram, een jongen die wordt gepest om wie hij is: geen macho. Bastiaan gebruikte hiervoor

Linksonder: Rixt Siderius. Rechtsboven: Bastiaan Okkema. Linksonder: David Gil Bisschop. Rechtsboven: Rowan Vis. Foto's: Maarten Dikken

De protestsongs van de Jonge Schrijvers zijn een steen in de vijver

zijn eigen ervaringen. „Ik word bijvoorbeeld vaak gay genoemd. Ik negeer het meestal. Ik probeer gewoon mezelf te zijn.”

Woningnood

Rowan protesteert in een van zijn teksten tegen de rampzalige gevolgen die de woningnood heeft voor jonge mensen. De Rypstjerker schrijft over een jongen voor wie alles misgaat, simpelweg omdat hij niet op zichzelf kan gaan wonen. 'Eigen woning, eigen zaken. Wou zijn eigen fouten maken. Hoe moest hij het leven leren zonder kans om te proberen', klinkt het.

In een tweede tekst maakt Rowan zich boos over straatintimidatie. *Hou je bek* heet deze song. „Ik ben homo-seksueel en krijg op straat van alles naar mijn hoofd geslingerd. Anderen maken dit ook mee. Ik reageer eigenlijk nooit als mensen wat naar mij roepen. Je weet niet wat er gebeurt als je wel wat terugzegt. Maar het

slaats natuurlijk nergens op. Intimidatie heeft eigenlijk maar één doel: een ander pijn doen.”

Betrokkenheid

De voorstelling *Scherven van de wereld* past goed bij de nieuwe koers van Meeuw jonge theatermakers, zegt artistiek leider Hilde Mulder. Zij legde die koers vast in het nieuwe beleidsplan van de theaterorganisatie. Naast talentontwikkeling en het streven naar hoge artistieke kwaliteit, richt Meeuw zich de komende jaren op theaterproducties en projecten waarin maatschappelijke betrokkenheid centraal zal staan. „Daarbij zullen we niet schromen om stelling in te nemen”, zegt Mulder. „Je mag af en toe best een steen in de vijver gooien, je wat activistisch opstellen. Wat ons betreft gebeurt dat momenteel in het publieke debat te weinig.”

De protestsongs van de Jonge Schrijvers zijn zo’n steen in de vijver. De vier jongeren ageren tegen racisme en discriminatie, inperking van zelfbeschikkingsrecht en bestuurlijke onmacht om sociale problemen aan te pakken. Zou een voorstelling over bijvoorbeeld eerwraak ook kunnen? „Zeker”, zegt Mulder. „Er zijn veel dingen waarover we het moeten hebben, veel stemmen die we willen laten horen. De vraag is telkens: wat houdt jongeren bezig? Wat vinden ze waardevol? Wat willen ze veranderen? Het gaat uiteindelijk om hún plaats in deze wereld.”

In het nieuwe concept is ruimte gemaakt voor De Avondschool. Dat zijn bijeenkomsten waarop verschillende generaties in een theatrale setting met elkaar in gesprek gaan over actuele onderwerpen, vertelt Mulder. De eerste les vond plaats in februari en ging over macht, naar aanleiding van de verkiezingen in de Verenigde Staten.

Na de zomer is er een voorstelling te zien van de vijftienjarige Oekraïense Daria. Zij volgt sinds 2024 lessen bij Meeuw jonge theatermakers. Samen met theatermaker Karel Hermans maakt ze een solo over heimwee.

Mulder benadrukt dat er in het programma plaats blijft voor humor en relativering, zichtbaar in onder andere straattheater en clowneske voorstellingen. „Dergelijke voorstel-

De band oefent voor *Scherven van de wereld*. Links Mats Voshol, die de protestsongs voor de voorstelling op muziek zette.

Foto: Hoge Noorden/ Jacob van Essen

lingen horen bij Meeuw en zullen we blijven maken”, aldus de artistiek leider.

Rixt, David, Bastiaan en Rowan voelen zich op hun plek bij Meeuw, zo laten ze alle vier weten. Rixt, de oudste van het stel, wil zeker door in het theatervak. Zij begint na de zomer aan een studie *creative writing*, vermoedelijk aan ArteZ, de hogeschool voor de kunsten in Arnhem. De drie anderen oriënteren zich nog, al zijn ze alle drie door het theater gegrepen. „Met theater kun je emoties oproepen, mensen gelukkig maken of juist verdrietig”, verklaart Rowan zijn fascinatie voor het vak. „Dat is best bijzonder.”

.....
Scherven van de wereld, Jonge Schrijvers, Podium Explore, Bagijnestraat 59, Leeuwarden. Te zien op 14, 15, 16, 17 en 18 mei, als onderdeel van het festival Dream Machine. Kaarten: www.harmonie.nl

Protestsongs: van Beethoven tot Dylan

Een protestlied brengt de onvrede met (maatschappelijke) misstanden tot uiting. Het inzetten van muziek als middel om te protesteren bestaat al lang. Zo componeerde Beethoven in 1804 het stuk *Eroica*, een protest tegen de oorlog tussen Oostenrijk en Frankrijk. Protestliederen zijn er in allerlei varianten. Op de katoenplantages in het zuiden van de Verenigde Staten zongen zwarte slaven in de negentiende eeuw over hun lot. Aan het eind van die eeuw ontstond in Noord-Italië het lied *Bella Ciao*. **Dat ging over de slechte omstandigheden van seizoenarbeiders in de rijstvelden.** Tij-

dens de Tweede Wereldoorlog werd het een strijdlied van de partizanen tegen de fascistten. Enkele jaren geleden groeide een Perzische versie van *Bella Ciao* uit tot het verzetslied van demonstrerende vrouwen in Iran. **Er zijn ook protestliederen gemaakt tegen het apartheidregime in Zuid-Afrika (Miriam Makeba) en de dictaturen in Latijns-Amerika (Victor Jara in Chili).** In de jaren dertig en veertig van de vorige eeuw protesteerde de Amerikaanse folkzanger Woody Guthrie tegen sociaal onrecht. Hij kreeg navolging in de jaren zestig en zeventig, toen de protestsong een

hoge vlucht nam. **Bob Dylan schreef onder meer het tijdloze *Blowin' in the Wind* en het anti-oorloglied *Masters of War*.** In Nederland maakte Boudewijn de Groot furore, onder andere met het nummer *Welterusten, meneer de president*. Doe Maar kwam later met *De Bom*, een beschrijving van de wapenwedloop. Sophie Straat is een moderne Nederlandse protestzangeres. Ze zingt geen liefdesliedjes, maar alleen liedjes met een persoonlijke boodschap. **In 2021 maakte ze een nummer voor de Tweede Kamerverkiezingen, waarin ze opriep om op een vrouw te stemmen.**